

در گفت‌وگو با استقامت مطرح کرد

چالش پیش روی پسته است

در تولید و بازار پسته هیچ نقطه روشنی نمی‌بینم

خیلی جدی این موضوع به قیمت ارز وابسته است. قیمت ارز هم در زمان‌های مختلف سرکوب می‌شود. اگر فرض کنیم پایان دولت آقای روحانی، ارز حول و حوش ۲۵ هزار تومان بوده و اگر فرض کنیم که در یک سال دولت آقای رئیسی، حدود ۴۰ درصد به‌طور متوسط، تورم داشتیم، یعنی عملاً ۴۰ درصد باید به قیمت ارز افزوده می‌شده است زیرا ارز هم مثل بقیه کالاها شامل تورم می‌شود و اگر با همان ۴۰ درصد حساب کنیم، امروز قیمت ارز بایستی حداقل ۳۵ هزار تومان باشد اما حدود ۳۱ هزار تومان است و این نشان می‌دهد ۵۰ درصد این افزایش قیمت به‌صورت امری، مصنوعی و نظارتی سرکوب شده، در حالی که برای بقیه قیمت‌ها این اتفاق رخ نداده است. علاوه بر این، برخی قیمت‌هایی که در ادوار گذشته به‌صورت ارز یارانه‌ای یا ۴۲۰۰ تومانی در بازار عرضه می‌شده مثلاً برای بعضی از نهاده‌های کشاورزی، آن هم در یک سال گذشته برداشته شده که تورم خیلی بیشتری برای باغدار ایجاد کرده است. زمانی که این‌ها را کنار هم قرار می‌دهیم، متوجه می‌شویم این چالش، کمتر از چالش قیمت تمام‌شده پسته در آمریکا نیست و به این دو علت، ما در یک فضای کاملاً نامنم و نامطمئن، به لحاظ قیمت پسته در آینده قرار داریم و به همین جهت عرض می‌کنم که توسعه کشت پسته و توصیه به توسعه کشت پسته زیر سوال است.

شما به موضوع باقیمانده سموم اشاره کردید. باقیمانده سموم یکی از چالش‌های صنعت پسته است که می‌تواند نفوذ ایران را در بازارهای جهانی محدود کند و مشکل جدی برای صادرات ایجاد نماید. تهدیدی که از ناحیه باقیمانده سموم می‌شویم چقدر جدی است؟ در مورد باقیمانده سموم مساله خیلی جدی‌تر از چیزی

است که در مورد آفاتوکسین بود. اتحادیه اروپا برای مواد غذایی سختگیری‌های بسیار زیادی دارد و این سختگیری‌ها سالانه هم افزایش پیدا می‌کند. چند سالی است که اتحادیه اروپا روی باقیمانده سموم متمرکز شده و بسیار جدی عمل می‌کند. این‌که می‌گویم این چالش بسیار بزرگ‌تر از بحث آفاتوکسین است به این دلیل است که امکان پاکسازی پسته‌ای که دارای آفاتوکسین بود، وجود داشت. بسیاری از شرکت‌ها، پسته‌های دارای آفاتوکسین را پاکسازی کرده و بعد از آن پسته سالم را صادر می‌کردند. اتحادیه اروپا در قانون خود این را پیش‌بینی کرده بود که اگر پسته‌ای آلوده به سم آفاتوکسین است، بایستی یا در محل اتحادیه اروپا و زیر نظر بهداشت آن‌جا پاکسازی شود و یا به کشور برگردد و این‌جا کار انجام شود. اما در مورد باقیمانده سموم، اتحادیه اروپا اعتقاد دارد که از نظر علمی، امکان سم‌زدایی از پسته وجود ندارد بنابراین این‌که جنس برگشت داده شود و پاکسازی شود اصلاً امکان‌پذیر نیست. از سوی دیگر اتحادیه اروپا می‌گوید ما غیر از این‌که حافظ جان و سلامت اروپایی‌ها هستیم باید به دلیل حقوق بشر، حافظ جان و سلامت سایر مردم هم باشیم و در نتیجه اگر با پسته حاوی باقیمانده سموم مواجه بشویم، مجبور به معذوم کردن آن هستیم و این خطر بزرگی است. اگر دو پارتنر پسته ایران در اروپا دچار انهدام بشود، نه تنها مالکین، باغداران و صادرکنندگان دچار ضرر و زیان جدی می‌شوند خبر این موضوع سبب می‌شود مصرف پسته در دنیا دچار یک افت جدی هم بشود، مخصوصاً این‌که پسته یک کالای لازم نیست.

اتحادیه اروپا، هر از گاهی آرتیکل‌های کلیدی را درباره مواد غذایی تصویب می‌کند. تا آرتیکل ۶۶ که در اتحادیه اروپا بوده، درباره باقیمانده سموم یا سکوت کرده بود و یا به سادگی و نرمی از آن رد شده بود. اما در آرتیکل ۶۷ که قرار است از ابتدای سال جدید میلادی، یعنی ظرف چند ماه آینده اجرا شود، به‌صورت جدی به باقیمانده سموم اشاره شده و حد مجاز بسیار پائینی برای آن مشخص کردند و اعلام این‌که هیچ راهی به جز معذوم‌سازی ندارد، جدی است. انجمن پسته، اتاق و اتحادیه خشکبار بنا به درخواست فرآوری‌کننده‌ها، صادرکنندگان و تولیدکنندگان پسته درصدد هستند این موضوع را یک سال به تعویق بیندازند و فرصت بگیرند که بتوانیم این‌جا تهیید و چاره‌اندیشی کنیم. این‌که چقدر موفق بشویم، امیدواریم و انجمن، اتحادیه و اتاق نامه‌نگاری کردند و پیگیری کردند. موضوع باقیمانده سموم متأسفانه وجود دارد. میزان و نوع سمی که در باغات استفاده می‌شود و روش استفاده از سم، هر سه خارج از استاندارد است. میزان سم مصرف‌شده، بسیار بیشتر است. سمی که استفاده می‌کنیم یا دست‌ساز است و یا از کشورهایی وارد می‌شود که استاندارد لازم را رعایت نمی‌کنند. در استفاده هم، نوع آبی که در تهیه محلول استفاده می‌کنیم، روش سم‌پاشی و ساعت آن اشکال دارد.

نمی‌توان این را انکار کرد. با پاک کردن صورت مساله به جایی نمی‌رسیم. این مشکل و چالش را در کشور داریم و از سوی دیگر آن سختگیری هم در اروپا وجود دارد و باید جدی

چاره‌اندیشی کنیم.

اخیراً طرف حساب آلمانی ما که ۳۰ سال است با آن‌کار می‌کنیم و یکی از طرفداران و پشتیبان‌های پسته ایران است و همواره حتی در زمان تحریم‌ها هم روی این بازار ایستاده و مقاومت کرده، سفری داشت برای بازدید در جلسه‌ای که با باغداران داشتیم تاکید کرد این موضوع را جدی بگیرند تا در اتحادیه اروپا دچار گرفتاری با صنعت پسته نشویم و پسته از بازارهای جهانی فاصله نگیرد.

باقیمانده سموم اکنون مهم‌ترین چالش پیش روی سلامت پسته ایران است و انتظار این است که در جلساتی مانند همایش «پسته و سلامت»، بیشتر به این مسائل پرداخته شود و راهکار ارائه شود تا اهدافی که روی آن‌ها امکان دستیابی نیست را به عنوان اهداف آن همایش معرفی کنیم.

آقای جلال‌پور، پسته در سطح ملی به‌عنوان یک کالای ارزآور مطرح است، اما در کرمان اهمیت مضاعفی دارد و با زندگی مردم و کسب و کار آن‌ها ارتباط تنگاتنگی دارد. اگر پسته دچار چالش بشود و این کسب و کار به سمت تعطیلی یا کوچک شدن برود، شرایط اقتصادی کرمان خیلی دشوارتر خواهد شد. بنابراین کسانی که می‌توانند باید در این باره چاره‌اندیشی کنند. شما که به این موضوع اشراف دارید و با تحلیل‌گران و فعالان اقتصادی در رابطه هستید، آیا برای این موضوع هیچ تلاشی در حال انجام هست؟

به نظر من یک مقدار زمان برای انجام کاری برای صنعت پسته دیر شده است. متأسفانه مثل خیلی از کارهای دیگر با تاخیر به فکر چاره و تدبیر هستیم. دهه ۸۰ بارها ما در مجموعه‌های دولتی و سیاست‌گذار، موضوعات کم‌آبی، مشکلات ناشی از برداشت بی‌رویه آب و آینده صنعت پسته را پیش‌بینی کردیم. می‌توانید مصاحبه‌های من را مطالعه کنید. من آن سال‌ها که اتحادیه اروپا به ایران سفر می‌کرد، همواره در سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و جلسات تاکید داشتیم که جریان بسیار نگران‌کننده‌ای به دلیل مصرف بی‌رویه آب و برداشت آب، بهره‌وری پایین، قیمت تمام‌شده محصول، آینده صنعت و وابستگی استان به این جریان، پیش رو داریم. اگر امروز از من سوال کنید که حاصل ۱۵ سال خدمت من در اتاق بازرگانی و شاید شاه‌کلید و مهره ارزشمند آن چه بوده، به جرات می‌گویم تمام توانم را از سال ۸۱ به کار گرفتم تا مساله اشتغال، میزان تولید ناخالصی کرمان و فضای اقتصادی استان را از بحث کشاورزی و پسته به سمت صنایع معدنی و مجموعه‌ای از ظرفیت‌هایی که در استان مثل گردشگری، صنایع معدنی و فرآورده‌های حاصل از محصولات کشاورزی وجود دارد، سوق بدهیم.

در این زمینه، پرونده شخصی من هم این را نشان می‌دهد. سال ۸۱ هم‌زمان با ورود من به اتاق، پایه‌گذار سیمان ممتازان در استان بودم و پایه‌گذار و پیگیر بسیاری از صنایع فولادی‌ای بودم که شاید امروز نقطه قوت استان نیستند اما حداقل از پسته و استفاده نامناسب از آب برای کشاورزی که آن زمان در جو و گندم اتفاق می‌افتاد، بهتر هستند. شاید بهترین نیستند

اما در مقایسه بهتر هستند. من همچنین پایه‌گذار مجموعه پایانه صادرات محصولات گلخانه‌ای در اواخر دهه ۸۰ در جیرفت بودم تا فضای منطقه را به سمت کشت‌های گلخانه‌ای سوق بدهم که هم مصرف آب کمتری دارد و هم بهره‌وری بیشتری دارد و در اتاق هم همین حرکت را داشتیم. ما این را می‌دانستیم و هشدار دادیم و مستندات آن در روزنامه‌ها و صداوسیما هم وجود دارد. از زمانی هم که فضای مجازی ایجاد شد، در آن فضا هم موضوع را مطرح کردیم اما تمهیدی نشده است.

به نظرم همین امروز هم در استان دچار غفلت هستیم و حتی به موضوع باقیمانده آبی که تمدن کرمان را می‌تواند در آینده نگره دارد و حداقل کرمان را به‌عنوان یک منطقه سکونت بعد از چندین هزار سال قدمت حفظ کند را هم نمی‌پردازیم و مانند قبل جلو می‌رویم. حداقل نیاز، توقع و انتظار این است که امروز به سمتی حرکت کنیم که از این فضا فاصله بگیریم که همین هم اتفاق نمی‌افتد.

در حرف و صحبت برخی عزیزان مواردی را مطرح می‌کنند، اما وقتی می‌شنویم که هدف این است که پسته کشور دوباره به مقام اول برگردد، یعنی این‌که می‌خواهیم دوباره تولید پسته را افزایش دهیم و دوباره آب‌های زیرزمینی را استفاده کنیم. آب تجدیدپذیر که نداریم، همه آب‌هایی که امروز برای صنعت پسته استفاده می‌شود آب‌های تجدیدناپذیر هستند و به این ترتیب می‌بینیم که این جریانی است که اصلاً به آن توجه نمی‌شود اما همین امروز هم حداقل راهکارهایی برای حفظ وضع موجود برای آیندگان وجود دارد.

به جز این تلاش‌ها، آیا برنامه‌های سیستماتیک و منظمی هم وجود دارد؟

خیر. متأسفانه کار سیستماتیکی انجام نشده و حتی همان بخشی که به عنوان آبیاری تحت فشار مطرح شد و تسهیلات و یارانه‌هایی که برای آبیاری تحت فشار گذاشتند صرف این نشد که برای کاهش بهره‌برداری از آب اتفاق بیفتد. بلکه این قدر بی‌برنامه و بدون کنترل و نظارت اجرا شد که برخی از عزیزانی که این تسهیلات را دریافت کردند به توسعه کشت پسته پرداختند و از آب مازاد، باغ جدید ایجاد کردند. بدون فکر به این‌که این کارها برای این اتفاق می‌افتد که ما مصرف آب را کم کنیم و بهره‌وری را افزایش دهیم. هیچ کار سیستماتیکی نشد و همان میزانی که ما افتخار می‌کنیم که آبیاری تحت فشار را طی این سال‌ها چندین برابر افزایش دادیم، که البته هم این کار انجام شده و هزینه هم برای آن پرداخت کردیم و همه باغداران از جمله خود من از آن استفاده کردیم، در بسیاری از نقاط به توسعه باغ و یا استفاده مجدد از این آب برای بخش‌های متعدد کشاورزی منتهی شده است و دلیلش هم این بوده که هیچ کنترل و نظارتی نبوده و صاحب آب و باغ، فکر کرده که اگر خودش استفاده نکند دیگران استفاده خواهند کرد و حق او در جای دیگری مصرف می‌شود و این باعث شده این رقابت ناسالم به جهت استفاده بیشتر از آب موجود، ما را به جایی برساند که امروز فضای نگران‌کننده‌ای پیش رو داریم.

کمیپ
ساحل امید
خیابان سرباز ، کوچه ۲۰ ،
جنب پارکینگ سعید
با مدیریت
آقای میثم سبحانی مقدم
۰۹۳۷۲۵۰۴۷۴۷ - ۰۹۳۷۲۵۰۴۷۴۷ - ۰۹۹۰۳۴۰۷۵۵۶

کمیپ
ساحل امید
خیابان سرباز ، کوچه ۲۰ ،
جنب پارکینگ سعید
با مدیریت
آقای میثم سبحانی مقدم
۰۹۳۷۲۵۰۴۷۴۷ - ۰۹۳۷۲۵۰۴۷۴۷ - ۰۹۹۰۳۴۰۷۵۵۶

وی در حاشیه همایش ملی سلامت پسته در جمع خبرنگاران با بیان این‌که امسال در تولید اغلب محصولات باغی با افزایش روبه‌رو هستیم، اظهار کرد: «امسال بیش از ۳۰۰ هزار تن تولید پرتقال و افزایش دو برابری دانه زیتون را برآورد کرده‌ایم، اما در مورد پسته به علت کم‌آبی و سرمازدگی در اسفند سال گذشته و هفته نخست فروردین، مقداری کاهش در تولید خواهیم داشت.» معاون امور باغبانی وزارت جهاد کشاورزی درباره عملکرد تولید باغداران پیشرو نیز بیان کرد: «باغداران پیشرو بیش از ۱۰ تن پسته در هر هکتار تولید می‌کنند.»

وزیر جهاد کشاورزی خبر داد
نومان برای جبران خسارت سرمازدگی پسته
جاری بر اثر سرمازدگی را بیش از ۲۰ هزار هکتار تومانی اعلام کرد و ادامه داد: «در حال سر متوسط عملکرد تولید پسته نزدیک به یک یون تن در هر هکتار است و قصد داریم در برنامه‌های در فاز نخست متوسط عملکرد تولید را به ۱.۵ میلیون تن در هکتار و در فاز بعدی لای ۳ میلیون تن در هکتار برسانیم.»
رومندی با بیان این‌که برای افزایش عملکرد در واحد سطح در باغات پسته کشور، برنامه‌ریزی‌ها را طراحی کرده‌ایم، گفت: «توسعه باغات در کشور کار نیست بلکه نوسازی، اصلاح، احیا و گزینی باغات را در برنامه داریم.»